

Mariehøns

Mariehøns tilhører klassen insekter og ordenen biller. Biller er den største dyregruppe, vi har. Mariehøns har deres helt egen familie. I Danmark findes der knap 4.000 forskellige billearter, hvoraf 50 af dem er mariehøns. De danske mariehønearter er ret forskellige af udseende. Antallet af pletter varierer fra art til art. Lige fra nul eller to pletter op til 24. Så I kan godt begynde at lede efter andre end den 7-plettede mariehøne, som de fleste har set. Pletternes antal har intet med mariehønens alder at gøre. En mariehøne bliver sjældent mere end et år gammel.

Ligheder

Som de fleste andre biller, er alle mariehøns kendetegnet ved, at to af deres fire vinger er omdannet til et slags skjold, som kaldes dækvinger. Det er dem, der er farvestrålende hos mariehønerne. Mariehøns har et hoved med små antenner samt et bryst og en bagkrop. Hos de fleste mariehøns er det svært at skelne hoved og bryst fra hinanden. De har seks ben lige som andre insekter, et par dækvinger og et par flyvevinger. Flyvevingerne er gemt under dækvingerne når mariehønen ikke flyver. De fleste mariehøns lever af bladlus, men der er også nogle arter, som lever af planter og svampe.

Forvekslingsmuligheder

Mariehøns er ret særprægede. Alligevel er der nogle forvekslingsmuligheder, fordi andre små dyr prøver at efterligne mariehønsenes udseende for at se farlige ud. Denne taktik kaldes mimicy. Det gælder fx myrebladbille, poppelbladbille og sortplettet pilebladbille.

Myrebladbille
Foto Michael Winther

Poppelbladbille
Foto Maja Moholt

Super sejt!

Mariehøns har tydelige advarselsfarver. Rød og sort eller gul og sort. Det er et signal til dyr, der vil æde dem om, at her er der et dyr, der er ubehageligt at få i munden, enten fordi det er giftigt eller smager rigtig grimt.

Askemariehøne med blodvæske
Foto Michael Winther

Mariehøns kan spontant bløde ud af knæene hvis de føler sig truede. Det vil sige, at de kan presse gult, giftig og ildesmagende blodvæske ud af benleddene, hvis man fx klemmer dem. Ofte hører vi børnene sige: "Ad! Den har tisset på mig!" Men det er altså ikke urin.

Mariehønelarven har en skive på bagenden, som kan klistre sig fast på bladet. Den bruger skiven, når den skal skifte hud, og når den skal fange en bladlus. Larven skifter hud fire gange. Det gør den, når den gamle hud bliver for lille, og den har brug for en større. Mariehønelarven er kannibal. Når den kommer ud af ægget, æder den sin egen æggeskal og nogle af sine søskende.

Syvplettet Mariehønelarve
Foto Michael Winther

En sulten mariehøne søger altid op mod lyset, og bevæger sig i modsatte retning af tyngdekraften. Det er nemlig tit i grenspidserne med friske blade, at bladlusene sidder. Det er grunden til, at mariehønen altid kravler op på fingerspidsen, hvis man holder hånden opad.

Mariehøns æder ekstra meget om efteråret for at forberede sig på vinterdvale. Ved dvalens begyndelse kan mariehønen indeholde op til 50% fedt. I vinterdvalen ligger mariehønen helt stille under visne blade i skovbunden eller i bark-sprækker og lignende. Den syvplettede mariehøne kommer frem som et af de tidligste insekter. Allerede på solrige dage i februar kan man se dem sidde og varme sig i solskinnet.

Øjenpletet mariehøne
Naturhistorisk Museum

Øjenpletet mariehøne: Danmarks største mariehøne, op til 9 mm lang. Findes i gran- og fyrreskove. Nem at kende på de lyse ringe omkring pletterne.

Askemariehøne
Foto Michael Winther

Askemariehøne: 4 mm. Kropsformen er næsten cirkelrund. Den lever af skjoldlus. Larven er mørkebrun med sorte pigge.

Fempletet mariehøne
Foto Michael Winther

Fempletet mariehøne: 3-5 mm. Findes ofte på tidsler, brændenælder og roset-springklap.

Syvpletet mariehøne
Foto Michael Winther

Syvpletet mariehøne: 6-8 mm. Danmarks mest almindelige mariehøne, men antallet svinger fra år til år. Visse år er der masseforekomster. På sådanne år drager de sultne mariehøns på vandring og ender ofte ved kysterne.

Sekstenpletet mariehøne
Foto Michael Winther

Sekstenpletet mariehøne: 5-7 mm. Lever især af meldugsvampe på træernes blade.

Harlekinmariehøne
Foto Lenette Schunck

Harlekinmariehøne: 5-8 mm. Findes i mange farvevarianter. Kan kendes på det sorte M-mønster på forkroppen. Oprindeligt fra Østasien, men indført som biologisk bekæmpelse. Første gang fundet i Danmark ved København i 2007.

Skakbræt
Foto Michael Winther

Skakbræt: 3-5 mm. Findes i to varianter. En lys og en mørk. Gul med sorte pletter og sort med gule pletter. Tre generationer om året.

Toogtyvepletet mariehøne
Foto Michael Winther

Toogtyvepletet mariehøne: 4-5 mm. Hunnen størst. Larven har samme farver som de voksne. Modsat andre mariehøns lever arten udelukkende af svampefamilien meldug.

Sekstenprikket mariehøne
Foto Michael Winther

Sekstenprikket mariehøne: 2-3 mm. Har sort søm hvor dækvingerne mødes. Kan også findes i milde perioder om vinteren. Findes især på sandede områder.

